

**government
communications**

Department:
Government Communication and Information System
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

MBEKANYAMAITELE   YA   LUAMBO   YA
TSHUMELO   YA   MUVHUSO   YA
VHUDAVHIDZANI NA MAFHUNGO (GCIS)

ZWI RE NGOMU

1.	MATHOMO	1
2.	THALUTSHEDZO	2
3.	MILAYO YA MBEKANYAMAITELE	3
4.	NDIVHO NA ZWINE YA KHOU AMBA NGA ZWO	4
5.	MAANDA O HWEDZWAHO NGA MULAYO	5
6.	NGA HA GCIS	5
7.	MAANDA O HWEDZWAHO YUNITHI YA TSHUMELO DZA LUAMBO	6
8.	TSHITATAMENNDE TSHA MBEKANYAMAITELE	6
9.	NDILA DZA VHUDAVHIDZANI DZINE DZA DO SHUMISWA KHA ZWIGWADA ZWI KWAMEAHO	7
10.	U VHULUNGA REKHODO	10
11.	THANDULULO YA MBILAELO	10
12.	NYANDADZO NA TSWIKELO YA MBEKANYAMAITELE YA LUAMBO YA GCIS	12
13.	MVUSULUDZO YA MBEKANYAMAITELE	12

1. MATHOMO

- 1.1. Afrika Tshipembe ndi lushaka lwa mirafho minzhi ine ya vha na nyambo dzo fhambanaho nahone dzo pfumaho. Luambo ndi thulusi i sa imelwi nga tshiñwe tshithu ine ya nga shumiswa kha u khwañthisa dimokirasi na u dovha ya thusa kha zwa matshilisano, mvelele, u guda, ikonomi na vhutshilo ha polotiki ha lushaka lwa Afrika Tshipembe.
- 1.2. Nyimele ya zwa luambo yo shanduka nga ndila i mangadzaho nga murahu ha u bebiwa ha dimokirasi nga 1994, musi Ndayotewa i tshi ɻetshedza muhanga wa mulayo na ndango ya u dzhiela n̄tha u alusa na u fhambana ha dzinyambo. Tshiimo tsha zwino tsha nyambo dzo fhambanaho tshi tendela idzo nyambo dze dza vha dzo sielwa nn̄da uri dzi fhufhume.
- 1.3. Tshiteñwa 6 tsha Ndayotewa tshi khwañhisenda tshiimo tshi linganaho kha nyambo dza 11 dza tshiofisi, dzine dza vha Afrikaans; English; isiNdebele; isiXhosa; isiZulu; Sepedi; Sesotho; Setswana; Siswati, Tshivenda na Xitsonga.
- 1.4. Nga maanda e ya hwedzwa nga ndayotewa a u ɻetshedza mafhungo nga tshifhinga, a re one na a swikeleleaho, GCIS i na mushumo wa u ɻetshedza vhurangaphanda ho humbulwaho zwavhuđi na u tshimbidza vhudavhidzani hođhe ha muvhuso u itela u vha na vhuđanzi ha uri lushaka lu khou vhudziwa mafhungo na uri lu khou kona u swikelela mbekanyamushumo na mbekanyamaitele dza muvhuso dzine dza vhuedza tshitshavha. U bva tsha miňwaha i fhiraho miraru tshiimiswa tsho vha tshi tshi khou đi bveledza maňwe a materiaļa a vhudavhidzani tshi sa fhidzi nga nyambo dzođhe dza tshiofisi.
- 1.5. Nga u alusa ndingayiso ya tswikelelo kha tshumelo dza muvhuso, ndivho na mafhungo sa tshipida tsha khombetshedzo ya ndayotewa na zwo tou teaho, GCIS zwine ya khou ita zwone ndi u vha na vhuđanzi ha uri hu khakhululiwe kana u vhuyedzedza tshiimo tsha nyambo dza vha dzo sielwa nn̄da kale,

dzine zwa zwino dzo no fhiwa tshiimo lwa tshiofisi tshi linganaho na tsha dziňwe.

2. THALUTSHEDZO

U itela ndivho ya hei mbekanyamaitele, nga nnđani ha hune zwi nga vha zwo sumbedziswa zwavhuđi, maipfi na mitala yo vheiwaho afha phasi a amba zwi tevhelaho:

“ Braille ”	Braille ya Luisimane, ine ya ñivhea sa Braille ya Gireidi-2
“ Ndayotewa ”	Ndayotewa ya Riphabuliki ya Afrika Tshipembe ya 1996
“ DG ”	Mulanguli- Guže wa GCIS
“ GCIS ”	Tshumelo ya Muvhuso ya Vhudavhidzani na Mafhungo
“ Yunithi ya Tshumelo dza Luambo ”	Yunithi ya luambo ya GCIS ye ya thomiwa lwa tshiofisi nga 2008
“ Minisita ”	Minisita vha Vhudavhidzani
“ Nyambo nnzhi ”	U shumiswa ha dziňwe kana nyambo dzođhe dza tshiofisi
“ Luambo lwa tshiofisi ”	Luambo luňwe na luňwe kha dza 11 dza tshiofisi sa zwe zwa randiwa kha Tshiteňwa 6(1) tsha

	Ndayotewa ya Riphabuliki ya Afrika Tshipembe ya 1996
“PanSALB”	Bodonyangaredzi ya Luambo ya Afrika Tshipembe yo thomiwaho u ya nga Tshiteñwa 2 tsha Mulayo wa PanSALB,1995 (Mulayo 59 wa 1995)
“Nyambo dze dza vha dzo sielwa nnda kale”	isiNdebele, isiXhosa, isiZulu, Siswati, Sesotho, Setswana, Sepedi, Tshivenda na Xitsonga
“Vhuholefhalu ha zwipfi”	Vhuholefhalu ha u sa vhona, u sa amba na/kana u sa pfa
“ Luambo lwa Zwiga”	Luambo lwa Zwiga lwa Afrika Tshipembe
“Mulayo”	Mulayo wa u Shumisa Nyambo dza Tshiofisi, 2012 (Mulayo 12 wa 2012)
“Tshigwada tsha vhuraru”	Zwi katela vhañetshedzi vha tshumelo na vhane vha nga shuma hone

3. MILAYO YA MBEKANYAMAITELE

- 3.1. Mbekanyamaitele ya Luambo ya GCIS yo disendeka nga milayo i tevhelaho:
- 3.1.1. U dzhiela nt̄ha nyambo na mvelele dzo fhambanaho kha GCIS, na mvelo ya nyambo dzo fhambanaho dza vhathu vha Afrika Tshipembe.
  - 3.1.2. Mveledziso na nyaluso ya nyambo dzothe dza tshiofisi nga muya wa *Batho Pele*.
  - 3.1.3. Pfanelo ya lushaka ya u shumisa luambo lune vha funa musi vha tshi davhidzana na GCIS.
  - 3.1.4. Pfanelo ya lushaka ya u swikela/ kana u wana tshumelo na mafhungo a muvhuso nga luambo lune vha tou funa, hune zwo tou tea zwa dovhya zwa konadzea.

- 3.1.5. Mushumo wa ndeme une luambo lwa ita kha u ḥuṭuwedza vhudavhidzani vhukati ha muvhuso na vhathu.
  - 3.1.6. Thodea ya u kona u ḥetshedza thodea dza vhudavhidzani dza vhathu hune ha vha na vhuleme ha luambo, sa vha re na vhuholefhalu ha u sa vhona na/kana vha sa pfi.
  - 3.1.7. Ndaela ya mulayo na ndayotewa ya u alusa u shumiswa ha nyambo dzo fhambanaho u itela u vhona uri hu na vhudavhidzani vhu pfadzaho ha dovha ha shuma vhukati ha muvhuso na lushaka.
- 3.2. GCIS i ḥo shumisa luambo lu sa kondi kha u engedza vhudavhidzani.

4. NDIVHO NA ZWINE YA KHOU AMBA NGAZWO

- 4.1. Ndivho ya mbekanyamaitele iyi ndi u tevhedzela ndaela ya mulayo na ndayotewa. I dovha ya sedza kha u alusa nyambo dzo fhambanaho na u vhona uri vhudavhidzani ndi vhu pfadzaho ha dovha ha shuma vhukati ha muvhuso na lushaka u ya nga thodea khulwane dza Mulayo na Ndayotewa.
- 4.2. Mbekanyamaitele iyi i tou vha mbofho kha matavhi na vhashumi vhothe vha GCIS.
- 4.3. I ḥo dovha ya shuma sa tshishumiswa tsha vhuelshedzi kha mihasho ine ya ḥo vha i tshi khou ḥoda tshumelo dzi tshimbilelanaho na mafhungo a GCIS.
- 4.4. Davhi: Tshumelo dza Thanganelo ndi lone line la ḥo vha muvhulungi wa mbekanyamaitele iyi lwa tshiofisi.

5. MAANDA O HWEDZWAHO NGA MULAYO

Mbekanyamaitele yo qitika nga zwi tevhelaho zwa muhanga wa mulayo:

- 5.1. Ndayotewa ya Riphabuliki ya Afrika Tshipembe ya 1996;
- 5.2. Mulayo wa u shumiswa ha Nyambo dza Tshiofisi, 2012 (Mulayo 12 wa 2012);
- 5.3. Muhanga wa Mbekanyamaitele ya Luambo ya Lushaka, 2003;
- 5.4. Mulayo wa Nyaluso ya Tswikelo ya Mafhuno, 2000 (Mulayo 2 wa 2000);
- 5.5. Muhanga wa Tshițirathedzi tsha Vhudavhidzani ha Lushaka– 2014-2019.

6. NGA HA GCIS

- 6.1. GCIS yo thomiwa nga 1998 u ya nga maitele a Tshiteňwa 239 tsha Ndayotewa sa tshiimiswa tshi no vhona uri mafhuno na milaedza ya muvhuso zwi ya vhathuni nga ndila ine ya pfala nahone zwi tshi tshimbilelana na ḥodea dici kombetshedzaho dza ndayotewa ya shango.
- 6.2. GCIS yo hwedza maanda a u tshimbidza, u dededza na u eletshedza nga ha vhudavhidzani ha muvhuso, zwo katela tshumisano ya nyandadzamafhungo, mveledziso ya vhudavhidzani na u maketa. Tshipikwa tshayo ndi u swikelela zwa vhudavhidzani ho ḥanganyiswaho, ho vhofhanaho ha dovha ha pfadza vhukati ha muvhuso na vhadzulapo vha Afrika Tshipembe, zwine zwa ita uri lushaka lu shele mulenzhe kha tshanduko ya shango.
- 6.3. Tshumelo khulwane ya GCIS ndi u ḥetshedza mafhuno a muvhuso a vhukuma nahone nga tshifhinga kha vhadzulapo vhothe vha Afrika Tshipembe nga ndila dza vhudavhidzani ha nyandadzamafhungo kana vhu si ha nyandadzamafhungo. GCIS i shumisa luvhande na zwibveledzwa zwo fhambanaho u swikela ḥodea dzo fhambanaho dza vhathetshelesi vho fhambanaho vhane zwa vha zwo livhiswa khavho. GCIS i ḥetshedza tshumelo iyi sa pfanelo ya ndayotewa ya vhadzulapo vhothe vha Afrika Tshipembe sa izwi Tshiteňwa 195(g) tsha Ndayotewa tshi tshi bula uri u

alusa u shuma zwi khagala, lushaka lu tea u ɳetshedzwa mafhongo nga tshifhinga, a vhukuma nahone a swikeleleaho.

- 6.4. Nga kha maanda e ya hwedzwa sa zwo bulwaho afho n̄tha, GCIS i ɳetshedza tshumelo u mona na vhupo hothe ha Afrika Tshipembe.

7. MAANDA O HWEDZWAHO YUNITHI YA TSHUMELO DZA LUAMBO

- 7.1. Yunithi ya Tshumelo dza Luambo ya GCIS yo thomiwa nga Lambamai 2008 hu na maanda e ya hwedzwa a u ɳetshedza tshumelo dza u pindulela, u dzudzanya na u vhalulula kha GCIS.
- 7.2. I dovha ya vha na mushumo wa u kuvhanganya, u bveledzisa na u dovha u tanganyisa mathemo o teaho.
- 7.3. I shumisana na zwiñwe zwiimiswa zwa luambo, ya dovha ya shela mulenzhe kha u bveledzisa na u alusa nyambo dze dza vha dzo sielwa nn̄da.
- 7.4. Yunithi ya Tshumelo dza Luambo i na vhudifhinduleli ha u vhona uri mbekanyamaitele iyi i khou shuma na u eletshedza vhothe vha kwameaho nga zwi re ngomu.

8. TSHITATAMENNDE TSHA MBEKANYAMAITELE

8.1. Nyambo dza tshiofisi dza GCIS

- 8.1.1. Sa vhavhulungi vha vhudavhidzani ha muvhuso, GCIS i do l̄wisa u shumisa nyambo dzothe dza tshiofisi dza 11, hune zwa konadzea nahone zwo tou tea. Nyambo dzine dza shumisiwa dzi tea u dzhiela n̄tha vaholefhali.
- 8.1.2. GCIS i do dzhiela n̄tha mashumisele, khonadzeo, tshomedzo, nyimele dza vhupo honoho na ndinganyiso ya thoðea na zwine vhathu vhenevho vhane vha khou itelwa vha ñoda zwone musi hu tshi khou dzhiwa tsheo ya luambo/nyambo dza tshiofisi dzine dza do shumiswa.

**9. NDILA DZA VHUDAVHIDZANI DZINE DZA DO SHUMISWA KHA
ZWIGWADA ZWI KWAMEAHO**

9.1. Vhudavhidzani na lushaka

9.1.1. GCIS i do davhidzana na mirado ya tshitshavha nga ndila i tevhelaho:

Mufuda wa vhudavhidzani	Luambo
Vhudavhidzani nga mulomo, ho katelwa matshimbidzele a tshiofisi, ndivhadzo, zwipitshi vhathuni, dzikhonfarentse, na zwiñwevho.	GCIS i do shumisa Luisimane lwu tshi khou tshintshiwa na dziñwe nyambo dza tshiofisi, zwi tshi khou bva kha uri ho ḥanganelwa mini kana ndi gai.
Vhudavhidzani ha tshiofisi ho tou ñwaliwaho, ho katelwa vhudavhidzani ha elekíthironiki, vhudavhidzani hothe, zwiñatamennde zwa vhoramafhungo, memoranda, thambo, sekhula, vhuandadzi, tari ja khunguwedzo, burotsha na zwiñwevho.	Mañwalo a do andadzwa nga Luisimane. Materiał a othe a vhudavhidzani a do pindulelwa kha luambo/nyambo dzothe dzine dza ambeswa kha lenelo vundu. Yunithi ya Luambo ya GCIS i do tshimbidza khumbelo dza u pindulela uho.
Dzifomo	Dzi do netshedzwa nga Luisimane.
Dzitswayo na Pfungavhuñe	Hu tshi khou sedziwa uri GCIS i khou ḥoda u davhidzana na vhathu vhanzhi u swika nga hune zwa konadzea ngaho, na nga u vhona uri tshikhala tsho kalea tsha nyandadzo ya mifuda iyi, dzitswayo na pfungavhuñe dzothe dza nga ngomu na dza nn̄da dzi do itwa nga Luisimane.

Mivhigo ya ñwaha nga ñwaha ya GCIS na mañwe mañwalo a mafhongo a ndeme.	Zwi ðo andadzwa nga Luisimane.
Zwibveledzwa zwi thetsheleswaho zwi tshi khou vhonwa zwa GCIS	Zwibveledzwa zwi thetsheleswaho zwi tshi khou vhonwa zwa GCIS zwa vhudavhidzani zwi ðo sumbedzwa na thalutshedzo dza u vhala u itela u vhuedza vha re na vhuholefhalu ha u sa pfa.

9.1.2. Khumbelo dza vhudavhidzani nga dziñwe nyambo dzi nga kha ði ñetshedzwa u ya nga maitele o ñwaliwaho kha phara 9.4 afho fhasi.

9.2. **Vhudavhidzani ha tshiofisi ha nga ngomu na zwiñwe zwigwada zwa vhuraru**

9.2.1. Vhudavhidzani vhu tevhelaho vhu ðo tshimbidzwa nga Luisimane, nga nnðani ha musi ho sumbedzwa ðodea na u dzhiela nñha mashumisele, khonadzeo, tshomedzo, nyimele dza vhupo honoho na ndinganyiso ya ðodea na zwine vhatu vhenevho vhane vha khou itelwa vha ñoda zwone, vhudavhidzani vhu nga pindulelwa u bva kha Luisimane u ya kha luambo/nyambo dzo humbelwaho:

9.2.1.1. Vhudavhidzani hoþhe ha nga ngomu ha tshiofisi kha GCIS, ha u tou amba nga mulomo, ho tou ñwaliwaho kana vhu rumelwaho nga elekíthironiki (memoranda, ñari ña khunguwedzo, burotsha, dzibena, ñðivhadzo dza tshiofisi, mañwalo, mañwalo a mafhongo, phosítara, ñðivhadzo, miñangano, hu tshi khou ambiwa na vhatu lwa tshiofisi na zwiñwe vho).

9.2.1.2. Vhudavhidzani hoþhe ha tshiofisi, ha u tou amba nga mulomo, ho tou ñwaliwaho kana vhu rumelwaho nga elekíthironiki vhune hu na vhañwe vha vhuraru vhane vha nga vha tshipida, ho katelwa

mi^langano, nyambedzano dza zwigwada, η etshedzo ya mulaedza, ndingo dza mishumo, sesheni dza u pfumbudza, vhupfiwa ha ndat^liso na zwi^lwevho.

- 9.2.2. Mira^lo ya vhashumi vha GCIS vhone vha^lne nga tshavho vha nga kha di amba, u nwala, kana u rumela vhudavhidzani nga kha elek^lhironiki nga luambo lune vha funa, fhedzi ho sedzwa uri vho^lthe vhane vha vha tshipida tsha vhudavhidzani uvho vha a pfa luambo kana nyambo dzine dza khou shumisiwa.

9.3. Vhudavhidzani na mira^lo ya tshitshavha vhane vha vha na vhuholefhali ha zwipfi:

- 9.3.1. GCIS, hune ha vha na $\ddot{t}$ hodea nahone ho dzhielwa n^lha mashumisele, khonadzeo, tshomedzo, nyimele dza vhupo honoho na ndinganyiso ya $\ddot{t}$ hodea na zwine vhathu vhenevho vhane vha khou itelwa vha $\ddot{t}$ oda zwone, i do η etshedza matheriala a *Braille* u itela u vhuedza vha sa vhonni na u vhonni uri $\ddot{t}$ haluso ya Luambo Iwa Zwiga i khou η etshedziwa u itela vha re na vhuholefhali ha u sa pfa.
- 9.3.2. Vhaofisiri vhane vha $\ddot{t}$ anganedza vhathu vha do pfumbudziwa u shumisa Luambo Iwa Zwiga u itela uri vha kone u davhidzana na vha $\ddot{t}$ odaho u thuswa vhane vha vha na vhuholefhali ha u sa pfa.

9.4. Maitele a tevhelwaho uri vha wane tshumelo ya u pindulelwa:

- 9.4.1. Hune vhudavhidzani a ho ngo η etshedzwa nga *Braille*, Luambo Iwa Zwiga kana lu^lwe luambo vho, hu nga kha di humbelwa DG uri $\ddot{t}$ i^lnwalo $\ddot{t}$ i pinduliwe, u shandukisela kha *Braille* kana vhudolog^l ha Luambo Iwa Zwiga.
- 9.4.2. Khumbelo i tea u livhiswa kha DG kana u imeiliwa kha: languagequeries@gcis.gov.za kana u isiwa Ofisini Khulwane ya GCIS.

- 9.4.3. GCIS i do sedza khumbelo yo dzhiela nt̄ha mashumisele, khonadzeo, tshomedzo, nyimele dza vhupo honoho na ndinganyiso ya thodea na zwine vhatu vhenevho vhane vha khou itelwa vha t̄oda zwone.
- 9.4.4. Arali khumbelo ya tendiwa ho dzhielwa nt̄ha izwo zwo ambiwaho afho nt̄ha kha phara 9.4.3, hu sa athu fhela mađuvha a 10 a mushumo tshe khumbelo iyo ya t̄anganedzwa, GCIS i do tshimbidza sa zwine ya nga vha yo imisa zwone, mafhundo a u pindulela l̄inwalo ilo, tshumelo dza t̄haluso ya luambo lwa zwiga, kana u shandukisela zwo r̄waliwaho kha *Braille*. Hune t̄hañwe GCIS ya do kundelwa u phetha iyo khumbelo nga tshifhinga tsho ambiwaho, hu do davhidzaniwa na onoyo muti wa khumbelo u vha eletshedza uri tshumelo i do netshedzwa lini.
- 9.4.5. Hune t̄haluso ya luambo lwa zwiga ya t̄odea kha vhułambo ha GCIS, khumbelo i tea u itwa mađuvha a sumbe phanda ha datumu ye ya vhetshelwa vhułambo uho.

10. U VHULUNGA REKHODO

- 10.1. Mañwalo othe a tshiofisi a GCIS a do vhulungwa sa rekbedo nga Luisimane, na uri hune zwa vha zwo tea, a do failiwa na vesheni yo pindulelwaho kana/na yo t̄anganedziwaho.

11. THANDULULO YA MBILAELO

- 11.1. Muthu muñwe na muñwe ane a vha na mbilaelo malugana na u shumiswa ha Mbekanyamaitele ya Luambo ya GCIS a nga vhiga mbilaelo nga u tou r̄nwalela DG hu sa athu fhela miñwedzi miraru tshe mbilaelo iyo ya vhonala.
- 11.2. Mbilaelo i tea u iswa kha GCIS nga nthihi ya nđila dzi tevhelaho:

- 11.2.1. U isa nga tshanda Ofisini Khulwane ya GCIS i re Tshedimosetso House, 1035 cnr Frances Baard na Festival Streets, Hatfield, Pretoria, 0083; kana
  - 11.2.2. Nga u tou posa vhurifhi ho ridzisitariwa ho livhiswaho kha: The DG, GCIS, Private Bag X745, Pretoria, 0001; kana
  - 11.2.3. Nga u tou imeilela DG kha languagequeries@gcis.gov.za
- 11.3. Zwidodombedzwa zwa muvhilaeli zwo fhelela – ho katelwa madzina nga vhuḍalo, diresi na ḥdila ine vha kwamiwa ngayo – zwi tea u vha zwo sumbedziwa zwavhuḍi kha mbilaelo yo ḫiswaho.
- 11.4. Mbilaelo i tea u vha yo ḥetshedzwa nga vhudodombedzi, ho katelwa datumu, tshifhinga na muthu a re na vhuḍihinduleli, hune zwa vha zwo tea.
- 11.5. GCIS i nga kha ḫi humbela muvhigi wa mbilaelo u ḥetshedza vhuḍadzi ha u ḫadzisa kana u dzenela muṭangano u itela uri a ḥetshedze vhuḍanzi ha u ḫadzisa kana u tou vhudzisa mbilaelo nga mulomo.
- 11.6. DG vha nga ri hu sa athu fhela miwedzi miraru kana hu sa athu fhela tshifhinga sa izwi zwi zwa ndeme uri vha wane tshifhinga tsha u lavhelesa mbilaelo zwavhuḍi, vha dzhia tsheo malugana na mbilaelo vha dovha vha davhidzana na muvhigi wa mbilaelo ngaha tsheo ye vha dzhia.
- 11.7. Arali muvhigi wa mbilaelo a songo fushea nga tsheo ye DG vha i dzhia, muvhigi a nga kha ḫi fhrisela phanda mbilaelo yawe kha Minisita vha Vhudavhidzani nga u tou vha ḥwalela sa khumbelo hu sa athu fhela ḥwedzi u bva tshe a ḥanganedza tsheo ya DG sa zwe zwa vhekanyiswa zwone kha phara 11.6 afho ḥtha.

12. NYANDADZO NA TSWIKELELO YA MBEKANYAMAITELE YA LUAMBO YA GCIS

- 12.1. Mbekanyamaitele ya luambo i ḋo wanala nga:
  - 12.1.1. nyambo dzothe dza 11 dza tshiofisi; na
  - 12.1.2. *Braille*.
- 12.2. Mbekanyamaitele hei i nga swikelelwa:
  - 12.2.1. nga luambo luńwe na luńwe kha dza 11 dza tshiofisi kha inthanethe kha www.gcis.gov.za; kana
  - 12.2.2. nga u wana khophi yo tou gandiswaho nga luambo luńwe na luńwe kha dza 11 dza tshiofisi kana nga *Braille* ofisini Khulwane ya GCIS kana ofisini dza mavundu.
- 12.3. Khophi ya mbekanyamaitele ya luambo ya Luisimane i ḋo andadziwa kha *Gazethe ya Muvhuso*, na u dovha ya ḥaniwa fhethu hothe ho tiwaho Ofisini Khulwane ya GCIS na ofisini dza mavundu.

13. MVUSULUDZO YA MBEKANYAMAITELE

- 13.1. Yunithi ya Tshumelo dza Luambo i ḋo dzulela u ḥola na u ḥathuvha zwo no swikelwaho zwi tshi tshimbilelana na u shumisiwa ha mbekanyamaitele iyi, ya ḥetshedza muvhigo wa ḥwaha kha Minisita wa Vhutsila na Mvelele na kha PanSALB wa nga ha u shumisa nyambo dza tshiofisi fhethu ho teaho sa zwa zwa vheiswa zwone kha Tshiterwa 9 tsha Mulayo.
- 13.2. Mbekanyamaitele i ḋo vusuludzwa nga murahu ha mińwaha mińa mińwe na mińwe arali zwi tshi vhonala zwo tea.